

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 701/2022-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Consilior Iuris s. r. o., Radlinského 51, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/199/2021 z 29. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/199/2021 z 29. júna 2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/199/2021 z 29. júna 2022 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **757,74 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. októbra 2022 domáhala vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhovala zrušiť namietané uznesenie, vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať finančné zadost'učinenie 15 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 701/2022 z 15. decembra 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu na ďalšie konanie.

II.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 22. augusta 2010 uzatvorila so žalovanou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (pôvodne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]), v poradí prvú zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva, ktorej predmetom bol jej trojizbový byt v katastrálnom území Petržalka v hodnote 114 000 eur. Zmluvu uzavrela pre účely zabezpečenia splnenia záväzku jej dlhoročnej priateľky (ďalej len „dlžníčka“). Dlžníčka ako podnikateľka uzatvorila so žalovanou spoločnosťou v poradí prvú zmluvu o úvere z 20. augusta 2010 (ďalej len „zmluva o úvere č. 1“). Obsahom zmluvy o úvere č. 1 bol záväzok žalovanej spoločnosti (veriteľa) poskytnúť dlžníčke úver 40 000 eur s dohodnutým zmluvným úrokom 36,0 % p. a. pre účely podnikateľského prevádzkového úveru. Žalovaná spoločnosť bola podľa obchodného registra právnickou osobou poskytujúcou úvery z vlastných zdrojov v rámci podnikateľskej činnosti právnickým a fyzickým osobám – podnikateľom. Dlžníčka sa zaviazala vrátiť žalovanej spoločnosti poskytnuté finančné prostriedky najneskôr do 20. augusta 2011. Ako dočasný vlastník bytu bola do katastra nehnuteľnosti zapísaná žalovaná spoločnosť. Dlžníčka dlh vyplývajúci z úverovej zmluvy č. 1 splatila a sťažovateľka bola opätovne zapísaná ako vlastníčka bytu.

4. Na výzvu žalovanej spoločnosti sťažovateľka 22. decembra 2011 pristúpila k uzavretiu v poradí druhej zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva z roku 2011. Zmluvu uzavrela pre účely zabezpečenia splnenia záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o úvere z 22. decembra 2011 (ďalej len „zmluva o úvere č. 2“), ktorú uzatvorila dlžníčka so žalovanou spoločnosťou. Obsahom úverovej zmluvy č. 2 bolo poskytnutie žalovanou spoločnosťou dlžníčke úver 35 000 eur s dohodnutým zmluvným úrokom 26,4 % p. a. Dlžníčka sa zaviazala poskytnuté prostriedky žalovanej spoločnosti vrátiť najneskôr do 22. decembra 2012.

5. Sťažovateľka 29. mája 2013 uzavrela so žalovanou spoločnosťou zmluvu o zriadení záložného práva k bytu (ďalej len „záložná zmluva“), ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva k tomu istému bytu sťažovateľky. Sťažovateľka podpísala záložnú zmluvu z dôvodu možnej realizácie výkonu zabezpečovacieho prevodu práva, ktorý jej bol oznámený 3. apríla 2013, teda z obavy, že príde o byt. V tento deň žalovaná spoločnosť doručila príslušnej správe katastra vyhlásenie o vzdaní sa zabezpečovacieho prevodu práva. Záložná zmluva bola uzavretá pre účely zabezpečenia pohľadávky žalovanej spoločnosti v poradí druhej zmluvy o úvere č. 2 v znení jej dodatku z 29. mája 2013, ktorého obsahom bolo poskytnutie dlžníčke úver 40 000 eur so zmluvným úrokom 26 % p. a., ako aj posunutie splatnosti úveru do 29. mája 2014.

6. Sťažovateľka sa žalobou doručenou na Okresnom súde Bratislava V 11. októbra 2013 domáhala určenia neplatnosti záložnej zmluvy podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Okresný súd v poradí prvým rozsudkom č. k. 10C/366/2013 z 11. mája 2016 žalobe sťažovateľky vyhovel. Záložnú zmluvu posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú, pretože bola uzavretá medzi žalovanou spoločnosťou (podnikateľom) a sťažovateľkou (fyzickou osobou). Okresný súd neposudzoval úverový vzťah medzi žalovanou spoločnosťou a dlžníčkou, pretože ich neplatnosť nebola predmetom konania.

7. Žalovaná spoločnosť proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 7Co/378/2016 z 30. augusta 2017 rozsudok okresného súdu zrušil s odôvodnením, že okresný súd v konaní neposudzoval charakter hlavného záväzku – zmluvy o úvere č. 2 v znení dodatku z 29. mája 2013 uzavretej medzi žalovanou spoločnosťou a dlžníčkou.

8. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 29. októbra 2018 žalobu zamietol. Okresný súd bol toho názoru, že keďže hlavný záväzok (zmluva o úvere č. 2 v znení jej dodatku) má obchodnoprávny charakter, preto aj vedľajší záväzok (záložná zmluva) musí mať obchodnoprávny charakter.

9. Krajský súd na odvolanie sťažovateľky rozsudkom č. k. 7Co/47/2019 z 31. marca 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil a stotožnil sa s právnym posúdením veci okresným súdom. Z dôvodu, že zmluva o úvere (hlavný záväzok) sa riadila obchodnoprávnym režimom, nemohla byť záložná zmluva (vedľajší záväzok) posudzovaná ako spotrebiteľská zmluva. Z uvedeného preto argumentácia sťažovateľky týkajúca sa neprimeranej hodnoty zálohu k hodnote zabezpečovaného záväzku, rozporu s dobrými mravmi, spôsobu splácania úveru a výšok splátok je neopodstatnená.

10. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie s odôvodnením, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], a zároveň, že namietaný rozsudok krajského súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] a ktorá bola dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP].

11. Najvyšší súd namietaným uznesením dovolanie sťažovateľky v časti, v ktorej namietala vady zmätočnosti, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP so záverom, že z odôvodnenia krajského súdu je zrejmé, ako a z akých dôvodov krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu, a podľa názoru najvyššieho súdu má odôvodnenie krajského súdu všetky náležitosti podľa § 393 CSP. V časti, v ktorej sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci, dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP s odôvodnením, že pri vymedzení právnej otázky nestačí poukázať na odlišné rozhodnutia, ale bližšie konkretizovať jej nesprávnosť. Sťažovateľka v konaní súbežne uplatnila prípustnosť všetkých troch dovolacích dôvodov, pričom najvyšší súd uviedol, že ich súbežne uplatnenie sa navzájom vylučuje.

III.

12. Podľa názoru sťažovateľky sa najvyšší súd okrem iného nevysporiadal s otázkou postavenia sťažovateľky v konaní ako spotrebiteľky, a tým na vec sťažovateľky neaplikoval ustanovenia chrániace osoby v postavení spotrebiteľa. Sťažovateľka argumentuje, že spotrebiteľský charakter vedľajšieho záväzku nie je možné odvodzovať len od hlavného záväzku. Sťažovateľka na podporu svojej argumentácie uvádza rozsudok najvyššieho súdu č. k. 3MCdo/14/2014 z 21. apríla 2015, rozsudky Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci C-110/14 z 3. septembra 2015 a vo veci C-74/15 z 19. novembra 2015.

IV.

13. Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavný súd doručil ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie.

14. Najvyšší súd uviedol, že namietané rozhodnutie nezasahuje do základných práv sťažovateľky, nie je arbitrárne ani ústavne neudržateľné. Rozhodnutie o ústavnej sťažnosti ponecháva na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Tiež zotrváva na dôvodoch, ktoré viedli senát 4C k záveru, že sťažovateľka neopodstatnene namietala, že jej odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Sťažovateľkou uplatnený dovolací dôvod [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] podľa názoru najvyššieho súdu nie je relevantný z hľadiska prípustnosti dovolania, pretože sťažovateľka nekonkretizovala právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie, a tiež neoznačila ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od záverov ktorých sa odvolací súd odklonil, teda dovolacie dôvody sťažovateľka neoznačila spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniu § 421 ods. 1 CSP. Ďalej uviedol, že sťažovateľka síce v dovolaní označila rozhodnutie najvyššieho súdu a rozhodnutia Súdneho dvora, avšak bez definovania väzby na ňou vymedzenú právnu otázku či bližšie konkretizovanú nesprávnosť, ktorú videla v rozhodnutí odvolacieho súdu. Ďalej uviedol, že sťažovateľka súbežne uplatnila dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP, ktoré sa navzájom vylučujú.

15. Sťažovateľka v replike uviedla, že ústavný súd vo svojej stabilnej rozhodovacej činnosti apeluje na najvyšší súd, aby pri posudzovaní dovolaní nebol príliš formalistický (I. ÚS 336/2019, II. ÚS 247/2021). Ďalej uviedla, že v celom rozsahu sa pridrižiava argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti.

V.

16. Ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže v konkrétnej veci uskutočniť dovolacie konanie, síce patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, toto posúdenie najvyšším súdom je však z hľadiska jeho ústavnej udržateľnosti preskúmateľné ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti. V nadväznosti na argument najvyššieho súdu prednesený v jeho vyjadrení k ústavnej sťažnosti ústavný súd zdôrazňuje, že rešpektuje kompetenciu najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní, kým neprekročí ústavné štandardy (II. ÚS 398/08).

17. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľka dostatočne nevymedzila dovolaciu otázku. Ústavný súd už rozhodol, že pri posudzovaní toho, či sťažovateľ dostatočne vymedzí právnu otázku (§ 432 CSP), je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť sťažovateľovi, teda obsahu jeho dovolania (pozri I. ÚS 336/2019). Nie je síce úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal sťažovateľ, ale naopak, ani vyžadovať od sťažovateľa akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (I. ÚS 115/2020).

18. Sťažovateľka sa na všetkých stupňoch všeobecného súdnictva dovoľavala aplikácie spotrebiteľského práva, konkrétne rozhodnutia Súdneho dvora (*i.a.*) z 19. novembra 2015 vo veci

C-74/15, ECLI:EU:C:2015:772 (bod 5 namietaného uznesenia, bod 5 rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co/47/2019 z 31. marca 2021). V uvedenej veci Súdneho dvora rovnako išlo o úver na účely podnikania, no zabezpečenie pohľadávky z podnikateľského úveru inými osobami ako podnikateľom nebolo vyňaté spod pôsobnosti spotrebiteľského práva. Súdny dvor rozhodol, že „Článok 1 ods. 1 a článok 2 písm. b) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že táto smernica sa môže použiť na zmluvu o zabezpečení záväzku nehnuteľnosťou alebo zmluvu o ručení uzavretú medzi fyzickou osobou a úverovou inštitúciou s cieľom zabezpečiť splnenie povinností, na ktoré sa zaviazala obchodná spoločnosť voči tejto inštitúcii v úverovej zmluve, ak táto fyzická osoba konala s cieľom, ktorý nesúvisí s jej obchodom, podnikaním alebo povoláním, a k uvedenej spoločnosti nemá žiadny funkčný vzťah.“.

19. Otázka aplikability smernice 93/13 je otázkou právnou. Ak smernica na prípad sťažovateľky dopadá, pre súdne konanie to má podstatný a viacrozmerý význam, a to tak v rovine hmotného, ako aj procesného práva. Predovšetkým tak, ako argumentovala sťažovateľka, by súdy boli povinné aplikovať hmotné právo k neprijateľným zmluvným podmienkam [§ 52 a násl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“)], čo by malo podstatný vplyv na účinky záložného práva najmä v súvislosti (no nielen) s námietkou o neprimeranosti hodnoty zálohu k zabezpečovanej pohľadávke (námietka sťažovateľky konštatovaná v namietanom uznesení, bod 3).

20. Neobstojí preto argument najvyššieho súdu, že argumentácia sťažovateľky vo vzťahu ňou indikovanými a súdmi nepoužitými rozhodnutiami Súdneho dvora bola „bez definovania väzby na ňou vymedzenú právnú otázku či bližšie konkretizovanú nesprávnosť...“, (bod 31 napadnutého uznesenia). Ústavný súd poznamenáva, že ochrana garantovaná v čase vzniku spornej zmluvy „len“ podľa generálnej klauzuly upravenej v § 53 ods. 1 OZ je *de lege lata* už presne normovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka v § 53 ods. 4 písm. s) OZ. Smernica 93/13 nadobúda význam aj vo vzťahu k povinnosti *ex offico* prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok, ak spadajú do predmetu konania, čo opodstatňovalo vyrovnanie sa súdov so zmluvnou podmienkou aj o predčasnej splatnosti pohľadávky v reflexii na uznesenie Súdneho dvora zo 14. marca 2013 vo veci C-415/11, ECLI:EU:C:2013:164, bod 73, ale tiež aj na prebiehajúce prejudiciálne konanie vo veci C-598/21. Ak záloh predstavuje obydlie, ako je tomu aj v preskúmvanej veci, reflexia všeobecných súdov vo svetle smernice 93/13 bola dôležitá vo vzťahu k judikatúre Súdneho dvora, akým je aj rozsudok vo veci C-34/18, ECLI:EU:C:2019:764, bod 65. V procesnej rovine judikatúra Súdneho dvora v prípade aplikácie spotrebiteľských noriem konštatuje potrebu vyššej miery procesnej ingerencie súdu aj napriek zastúpeniu advokátom (napr. rozsudok Súdneho dvora zo 4. 6. 2015 vo veci C-497/13, ECLI:EU:C:2015:357 a pod.). Za imperatív je potrebné považovať výklad Súdneho dvora o nutnosti aplikácie smernice 93/13 v rovine pravidiel verejného poriadku [napr. uznesenie Súdneho dvora zo 16. 11. 2010 vo veci C-76/10, ECLI:EU:C:2010:685, bod 50 „Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, už citovaný, bod 52“)].

21. Z uvedeného je zrejmé, že pre naplnenie cieľa smernice 93/13 je dôležitá typová formulárová agenda s vopred naformulovanými zmluvnými podmienkami a ak osoba nemá k podnikateľskému subjektu a jeho úveru funkčný vzťah vyplývajúci či už z podielu na riadení (napr. konateľ) alebo na zisku a nekoná v rámci svojho obchodovania, povolania či zamestnania, tak pôsobnosť smernice je na takéto prípady daná. Ústavný súd len pripomína, že sťažovateľkou artikulované rozhodnutie vo veci C-74/15 nie je v judikatúre ojedinelým rozhodnutím. Súdny dvor v uznesení zo 14. 9. 2014 C-534/15, ECLI:EU:C:2016:700 konštatoval, že „Článok 1 ods. 1 a článok 2 písm. b) smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že táto smernica sa uplatňuje na zmluvu o založení nehnuteľnosti uzatvorenú medzi fyzickými osobami a úverovou inštitúciou s cieľom zaručiť sa za záväzky obchodnej spoločnosti, ktoré má táto spoločnosť voči uvedenej úverovej inštitúcii na základe zmluvy o úvere, pokiaľ tieto fyzické osoby konali s cieľom nevzťahujúcim sa na ich obchody, podnikanie alebo povolanie a nemajú funkčný vzťah s uvedenou spoločnosťou, čo prináleží posúdiť vnútroštátnemu súdu.“.

22. Najvyšší súd sťažovateľke vytkol, že prípustnosť dovolania vyvodzovala od dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP, ktorých uplatnenie sa navzájom vylučuje. Takúto výhradu považuje ústavný súd za správnu, no zároveň konštatuje, že dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje sťažovateľka za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu. Skúmanie prípustnosti dovolania je tak vecou dovolacieho súdu, ktorý ale nie je viazaný jeho vymedzením (I. ÚS 51/2020). Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Argumentácia sťažovateľky konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný (III. ÚS 76/2021).

23. V prípade, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú sťažovateľka v dovolaní označila ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod, postupuje nesprávne. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP tvoria jeden celok, a preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktno len na základe toho, ako sťažovateľka túto prípustnosť formálne vymedzila na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo namietané rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019). V posudzovanej veci najvyšší súd nevyhodnotil podané dovolanie ako celok. Spornou a právne nevyriešenou otázkou zostala otázka, či pre charakter vedľajšieho záväzku (záložná zmluva) je z pohľadu použitia spotrebiteľského práva rozhodujúca povaha hlavného záväzku (zmluva o úvere).

24. Kým Súdny dvor aplikabilitu smernice 93/13 na osoby zabezpečujúce hlavný záväzok no bez funkčného vzťahu k podnikateľskému subjektu už judikoval, zo strany najvyššieho súdu sa takáto právna otázka napriek jej dôležitosti súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu nestala, aj keď práve preskúmaná vec dávala na takéto posúdenie dobre predpoklady a má potenciál zásadného dopadu na použitie dosiaľ opomenutého procesného a hmotného práva.

25. Ústavný súd poznamenáva, že k dôsledkom nepoužitia judikatúry už konštatoval, že k porušeniu práva na spravodlivý proces môže dôjsť aj vtedy, ak súd nereflektuje na priliehavé rozhodnutie Súdneho dvora („... najvyšší súd v dôsledku absencie reflektovania na závery uvedené v rozhodnutí Súdneho dvora... vydaného pred rozhodnutím v predmetnej veci..., neposkytol sťažovateľke adekvátnu ochranu a porušil tak jej právo na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.“ 20. „Ak by najvyšší súd neopomenul vziať do úvahy predmetné rozhodnutie Súdneho dvora, nemohlo by z jeho strany ostať nepovšimnutým ani posúdenie otázky, či v danom prípade išlo o spotrebiteľský vzťah medzi sťažovateľkou a žalovanou... Už len uvedená skutočnosť, teda primárne absencia uplatnenia pre vec relevantnej judikatúry Súdneho dvora (v zmysle princípu prednosti, pozn.) na prípad sťažovateľky, je dostatočným dôvodom na to, aby zo strany ústavného súdu bol napadnutý rozsudok zrušený. Len na záver je vhodné podotknúť, že predmetné rozhodnutie Súdneho dvora je pre súdy precedentne záväzné, a to odvtedy, ako je uverejnené vo Vestníku Európskej únie v tom-ktorom jazyku členského štátu.“, nález č. k. I. ÚS 462/2022, bod 19 a 20).

26. Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na dôvod vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zrušenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, III. ÚS 693/2021, III. ÚS 657/2021) „otvára“ priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou uplatnených práv hmotného charakteru. Preto ústavný súd sťažnosti v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia práva hmotnoprávnej povahy, nevyhovел, uprednostňujúc právomoc najvyššieho súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv sporových strán pred ochranou v konaní pred ústavným súdom.

VI.

27. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu uplatneného práva sťažovateľky, namietané uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

28. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadosťučinenia (15 000 eur). Ústavný súd nevyhovел ústavnej sťažnosti v tejto časti, pretože po zrušení namietaného uznesenia dôjde k náprave neželaného stavu. Preto ústavný súd dospel k záveru, že nebolo dôvodné doplniť ochranu aj o priznanie uplatneného finančného zadosťučinenia.

29. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 193,50 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur. Tiež má nárok na 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2023 (replika) 208,67 eur a režijného paušálu 12,52 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 757,74 eur spolu s 20 % DPH (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky

č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2023

Robert Šorl
predseda senátu